سال هفدهم ـ شماره ۴۷۲ / شنبه ۲۳ اسفند ماه ۱۳۹۳

غـوُشــغو لا ر

یوّسوّپ حاص حاجب

۱۱- نجی عاصئر شاهئری

قوتادغو بیلیکدن « باهار پاصلئنئنگ وصفی»

بو غوُشغی ۶۱ بیتدن عئبارات اولی بیر پایامادان بیر بؤلک. یوسوپ حاص حاجئپ بالاساغونلئنئنگ باهار پاصلئنا دگیشلی اینگ لیریک غوشغوسی دئر. بو غوشغی یاز پاصلئنی واصپ ادیپ، سونگی بوغرا حانئنگ اؤوگوّسی بیلن غوتاریار.

توُغاردان اِسه کلدی اؤنگدوّن یلی
آجون ایتگوّکه آچتی اوشتماق یوُلی
یاغئز یر یئپار توُلدی کافور کیتیپ
بِزنمِک تیلر دوّنیه کؤرکین اتیپ
ایرینچیگ قشئغ سوّردی یازقی اسین
یاروق یاز ینه غوردی دولت یاسئن
یاشئق یاندی بوُلغای ینه اوُرنیغا
بالئق غودروقئندین غوُزی بورنئغا
غورئمئش یئغاچلار توُناندی یاشئل
بزندی یئپون، آل، سارئغ، کؤک، قئزئل
یاغئز یر یاشئل توُرقی یوّزگه بادی
حئتای آرقئشی یاتدی تاوغاچ ادی
یازی، تاغ، غئر، اؤپری توّشِندی یادئپ
ایتیندی قوُلی، قاشی کؤک، آل کِدیپ
توّمن توّ چیچکلر یازئلدی کوّله
یئپار توُلدی کافور آجون یئد بیله
صابا یلی غوُپتی قارانفیل یئدئن
آجون بارچا بوّترو یئپار بوردی کین
غاز، اؤردِک،قوغو، قئل قالئقئغ تودی
قاقئلایو قاینار یوُقارو قوُدی
قایوسی قوپار کؤر،قایوسی غونار
قایوسی چاپار کؤر،قایو سوو ایچر
کؤکیش تورنا کؤکته اوّنوّن یانگقولار
تیزیلمیش تیتیر تِک اوچار ییلکوّرِر

غوُشغئنئنگ سؤزلوّگی

یاروق = ائشئق،یاغتئلئق/ **اؤنگدوّن** = یوُقئملی، اوُنگای/ **توُغار** = گوّن دوُغار طاراپ/ **آجون** = دوّنیأ/ **ایتگو** = ایلیک، اوّستوّنلیک/ **اوشتماخ** = اوچماق،جنت/ **یاغئز** = غئزئل بیلن غارا رنگک آرالئغی/ **یئپار** = موّشک،عنبر/ **اسمک** = اؤسمک (یل بارادا) / **ایرینچیک** = ییگرنجی / **اسین** = یل / **یانا** = ینه / **یاشئق** = ائشئق (گوّن دیمک) / **غودروق** = غویروق / **یئغاچ** = آغاچ / **توُنانماق** = دوُنانماق / **یئپون** = غئزئل غونچا/ **سارئغ** = ساری رنگک / **توُرقی** = یوّپک / **بادی** = یوّزی باسئرماق / **آرقئش** = کرون / **تاوغاچ** = بیر زادی غازئپ اوُوادانلاماق، (ف. حکاکی) / **یازی** = یاسی، دوّز / **تاغ** = داغ / **غئر** = کنار، یاقا / **اؤپری** = دره، اوچوت / **توّشندی** = دوّشندی / **ایتیندی** = بِزندی / **قوُل** = داغئنگ یاپماجی / **قاش** = اتک، دامنه، کنار / **کِدیپ** = گِییپ / **توّمن** = اوُن موّنگ (سان) / **توّ** = توّر، (ف. انواع) / **کوّله** = گوّلوّپ / **یئد** = ایس، قوُق / **بوّترو** = بوّتین / **بوردی** = ایسی یایراتدی / **غاز**، **اؤردِک**، **قوغو**، **قئل** = غوشلارئنگ آدی / **غالئقئغ** = گؤنگی،آسمانی / **قاقئلایو** = قاقئللاشئپ (غوش سسی) / **قوُدی** = آشاغی / **قایوسی** = هایسی / **کؤر** = گؤر / **کؤکیش** = غوش آدی / **تورنا** = دورنا / **اوّنوّن** = سِسین / **یانگقولار** = یانگ سالار، سسله نِر / **تیتیر** = اورقاچی دوّیه / **ییکوّرِر** = غانات قاقار

حالق دؤره دیجیلیگینینگ اینگ قادئمی گؤرنوّشی

کأبیر ماغلوماتلارا گؤرأ، ذیکرینگ «بیر دِپیم» دییلیپ آدلاندئرئلان گؤرنوّشی یرینه یتیریلنده، اساسان، اؤنگکی دؤووّرلرده اؤولییالاردا بیر یا- دا بیر نأچه مرحومئنگ روحونی شاتلاندئرماق ماقصادی بیلن شوُل آرامگأهینگ یا-دا آرامگأهلرینگ داشئندا آیلانئلئپدئر. ذیکرینگ بو گؤرنوّشینه ایکی یا- دا دؤرت آدام غاتناشئپدئر، یؤنه اوُنگا «هوو» چکمک اوّچین داشئنداقی آداملارئنگ هممه- سی غاتناشئپدئر. بیردپیم ذیکرینگ غازالی آشاقداقی یالی ماضموندا آیدئلئپدئر:

هی-اوّهه-اوّهه-اوّهه
هی-اوهه-اوّهه
سن-سن-آی عألم-آی سوُلطانِی،
سن یاراتدینگ ـ اوُو بارچانی،
مؤمینای غوللار ایمانی،
آنگسات اتگین، یاالله
لا اله الا الله.

یوُقارقی ایکی سطیر ذیکردن سوُنگ، عألمی و أهلی بارلئغی یاراداان الله تعالی- دان أهلی مؤمین غوللارئنگ ایمانی دیلنیأر، سطیرلرینگ سوُنگوندا الله- نینگ یکه- تأکلیگی نئغتالیار. بو غازالینگ مانی- سئنا ایچگین آرالاشسانگ، اوندا اؤولییأنینگ دنگیندن گچیلنده آیدئلیان یا-دا مرحوملارا ادیلیأن دوُغا- دیلگلر بیلن منگزشلیگی دویماق بوُلیار.

ذیکرینگ «دیوانا» گؤرنوّشینینگ یرینه یتیریلیشینده، شامانچئلئغئنگ غالئندئلاری اؤز صدورلارئنی ساقلاپدئر دیمک بوُلار. سبأبی، بار بوُلان ماغلوماتلارا گؤرأ، دیوانا غاتناشیان آداملار کؤینکلرنی یئرتماق، بیر آیاغئنی غالدئرئپ، بیله کی آیاغئنئنگ اوّستوّنده دوروپ بؤکمک، ایکی الینی ائزا آتئپ، کله- سی و بیلیندن یوُقارسینی اؤنگه اتمک یالی حرکتلر بیلن، الله- نئنگ بیرلیگینی و اوُنونگ أهلی بارلئغی یاراداانلئغئنا اثنانیاندئقلارئنی ثوبوت ادیپدیرلر. دیوانانئنگ ذیکرنی چکمأگه غاتناشیانلار ایکی غاپدالا اگلیپ ایه-اوّه، ایه-اوّه-اوّه سِسلرینی بیرنأچه گزک غایتالاپ، ائزئندان:

دیوانلار ـ آ قاندادئر،
کیم چاغئرسا ـ لِی شوُندادئر،
بیر یازئقسئز بنده دیر ـ اِی،
موُللا بازار دیوان ـ اِی.

یا ـ دا:

دیوانلار ـ آ ـــ دیوانِی،
عئشق یوُلوندا پروانا،
اِل یؤروّسه ـ یا مردانا های،
بأهوتدینیم، یا اللا.
ـــ دییپ، غازال آیدئپدئرلار.

دیوانانئنگ یوُقاردا گتیریلن حرکتلرینده پوُرحانچئلئغئنگ غالئندئسی گؤروّنسه، اوُنونگ غازالئندا صوفیزمینگ درویشچیلیک آقئمئنی گؤرمک بوُلیار. سبأبی، اوُنونگ غازالئندا صوفیزمده عئشق دییلیپ، آللا بوُلان عئشقا دوّشوّنیلیأر،اوُل عئشقا دوّشوّپ، حاقئنگ وئصالئنا غوُوئشماق اوّچین، آرالئقدا بیرنأچه ماقاملار، دورالغالار (شریغات، طارئقات، حاقئقات) بوُلوپ، شوُل یوُلا دوّشِنلِره «مِردانالار»، کأ حالاتلاردا «دیوانالار» دییلیپدیر.

ذیکرینگ «اوّچ دِپیم»، یاغنی زِدِرات گؤرنوّشینینگ غازالئ، اساسان، یاشولئ آداملار تاراپئندان چِکیلیپ، اوُنونگ حِرکِتلِرینی یاشلار یرینه یتیریپدیر . زِدِرات ذیکرینگ اینگ غادئمئ گؤرنوّشلِرینینگ بیری بوُلوپ، اوُنونگ یرینه یتیریلیشینده ایکی دِپیم ذیکر بیلن مِنگزشلیگی گؤرمِک بوُلیار . زِدِراتدا اساسئ ادیلیأن حرکِت بیر اینگی یوُقارئ غالدئرئپ، بیله کی اینگ بیلِن بیلینگی توتمالئ، سوُنگرا هایسئ هم بوُلسا بیر آیاغئنگئ یوُقارئ غالدئرئپ، بیله کی آیاغئنگئ یِرده سوّیرمه رأک دِپمه لی .حِرکِتینگ بو هیلی غایتالانماغی حأضیرِم اوُزالقئلاردان غاتئ بیر اوّیتگه مأندیر .زِدِرادئنگ ذیکری هم ادیل اؤنگدأکی بیر دِپیم، ایکی دِپیمدأکی یالئ:

ـ ایهأ-ایهأ-ایهأ،
هأ-ایهأ-ایهأ-هأ.

ـ سِسلِری بیرنأچه گزک غایتالانیار .شوُندان سوُنگرا:

ـ آ-آی زِدِرآوتِی ـ اِی ـ یاهای،
جان زِدِراو تِی ـ اِی ـ یا،
آ-ی هوتلئ عأ-عألِمی،
اوُ-وُو زِدِراوتِی ـ ای یا

ـ دییلیپ غازال آیدئلیار وِ شو غازال اوتغاشدئرئلئپ، یوُقاردا آغزالان حِرکِتلِر غایتالانیار.

ذیکرینگ شو حِرکِتلِری بیلِن یِنه بیر، حاتاردا اوُنونگ «هوو چکمِک» گؤرنوّشی هم بوُلوپ، اوُل گچمیشده آتا- بابالارئمئز تاراپئندان اوُت یاقئلئپ، شوُنونگ داشئندان «هوو-هووو» دییپ آیلانماقلارئ آرقالئ یِرینه یتیریلیپدیر .آصلئندا «هوو» دییمِک آللانئنگ بیر آدئ بوُلوپ، اوُنونگ غازاللارئندا أهلی ائنسئ ـ جئنئ یارادئجئنئنگ بِکه ـ تأکلیگی، بو دوّنیأنینگ پانئلئغی، اؤتِگچیلیگی، حاقئقئ یاشایشئنگ ائنسان دوّنیأدِن اؤتِندِن سوُنگ باشلانیاندئغئ وِ ش.م. دینی اؤووّت ـ اوّندِو ادیلیپدیر .مثئال اوّچین:

غارا یِر بیر آژدارهادئر ـ ای،
آغزئن آچئپ گِلِر بیر گوّن،
ییگیتلیک بیر غئزئل گوّلدوّر ـ ای،
غئزئل مِنگزینگ سوُلار بیر گوّن،
اوُمین ـ أ، اوُمین

ـ دییلیأن بِندِه غادئمدان بأری یؤرگوّنلی بوُلان غارا یِرینگ ـ آژدارها، ییگیتلیگینگ ـ غئزئل گوّله مِنگزدِیلمه گی چِپِر بیان ادیلیأر. ذیکرینگ بو گؤرنوّشینینگ بیله کیلِرِدِن تاپاووتلئلئقدا اوُدونگ داشئندان آیلانئلئپ یِرینه یتیریلمه گی توّرکمِنلِرینگ شامانچئلئق آقئمئندان سوُنگقئ اوُتپارازلئق دؤوروّندِن غالان نئشانی دییپ حاساپلاماق بوُلار. چوّنکی اوُتپارازلئق دؤوروّنده آداملاراوُدئ کِراماتلئ حاساپلاپدئرلار، اوُنگا سِجده ادیپدیرلِر، اؤزلِرینینگ هِر بیر باشلان ایشلِرینده اوُندان مِدد ایسلأپ، یؤریتده اولئ اوُت یاقئپ، اوُنونگ داشئندان آیلانئپدئرلار . ذیکرده دوش گِلیأن بو غادئمئ نأرسه لِر، اوُنونگ اؤز گؤزباشئنئ حاص ایرکی دؤووّرلِردِن آلئپ غایدیاندئغئنئ یِنه ـ ده بیر گِزِک ثوبوت ادیأر. ذیکرینگ غادئمئلئغئنا گؤز یِتیرمِک اوّچین، اوُنونگ غازاللارئنا اوّنس بِرمِک هم یِترلیک بوُلسا گِرِک.

حأضیر ذیکرینگ غازاللارئ، اساسان، صوُ- پوچئلئغئنگ گؤزباشئندا دوران پیرلِر، بییک عالئملار حوُجا آحمِت یاساوئنئنگ، صوُپیِ آللایارئنگ، مِشرِب دیوانانئنگ، گوّل سوّلیمانئنگ شئغئرلارئندان آلنان بِنتلِردِن عئبارات .یؤنه ذیکرینگ باشلانغئجئنئ آلئپ غایدیان دؤووّرلِرینده آیدئلیان غازاللار بیزه مألیم دأل .بیزینگ پیکیریمیزچه، غازالدان اؤنگ چِکیلیأن «هأ-ایهأ-ایهأ-هأ» یا- دا «هؤ-اؤهه ـ اؤهه» وِ ش.م. سِسلِر آدامزات جِمغئیتِینینگ ایلکی باشقئ گؤر- نوّشلِرِیندِن، یاغنی حِرکِتلِر وِ کأبیر سِسلِر، اوّملوّکلِر آرقالئ دوّشوّنیلیأن دؤووّرلِرِیندِن حابار بِریأر. بیزینگ بو پیکیره گِلمه گیمیزینگ دوّیپ سِبأبی، اوُزالقئ اثنانچلارئنگ وِ دینلِرینگ یوُق بوُلوپ گیتمأن، اؤزوّندِن سوُنگقئ دؤرأن بیر دینینگ یا- دا اثنانجئنگ غالئبئنا گیریپ یاشاپ بیلیأندیگی باراداقئ پیکیرلِری اؤنگه سوّریأن ءالئملارا غوُشولئشیانلئغئمئزدئر. دییمِک، حالق دؤره دیجیلیگینده هِنیز اؤورِنیلمه دیک وِ شو واغتا چِنلی اؤورِنیلمه گی ضِرور حاساپلانمادئق ذیکر آدامزات آنگئئنئنگ یانگئ یِتیرِلمه شیپ باشلان دؤوروّنینگ اؤنوّملِری بوُلوپ، اوُل اؤزوّنینگ گِلیپ چئقئشئ وِ غادئمئلئغئ بوُیونچا حالق دؤره دیجیلیگینینگ اینگ ایرکی نوسغالارئنئنگ بیری حاساپلانماغا دِگیشلیدیر.

غازال بِنتلِری دینگه بیر دینی ماضمون بیلِن باغلانئشئقلئ بوُلمان، ایسم، اوُنونگ تِربییه چیلیک أهمییتِینی هم گؤرمِک بوُلیار، یاغنی : «نه حوُش داتلئ حاق یادی، سحرواغتی بوُلاندا» دییِن سطیرلرینگ اوّستی بیلن بیر طاراپدان سحر توروپ حاقا سئغئنماق اوّندِلسه، بیله کی طاراپدان ایر اوقئدان اؤرمه گینگ ساغلئق اوّچین هم پیدالی دئغی یانگزئدئلیار. ایلکینجی بنتده « یارلئقاغئل، یاجپبار بارچا غولنی ،الاهئم!» دییمک بیلن، صوُپی شاهئرلارا ماحصوص بوُلان صئپاتلار اوّندِلیأر.

ذیکر و اوُندا آیدئلیان غازاللار بارادا آیدئلاندا، شو یرده ینه ده بیر یاغدایی یادلاپ گِچسِک، یرلیکلی بوُلاردی. بییک سؤز اوسسادی ماغتئمغولی پئراغئنئنگ شئغئرلارئنئنگ آغلابا کؤپوّسی صوُپئچئلئق بیلن باغلی یازئلان شئغئرلاردئر. شاهئرئنگ بو هیلی غوُشغولارئندا دیوانا،درویش قالاندار دیین یالی دوّشوّنجه لر کؤپ غابات گِلیأر. غالئبرسه ده، ماغتئمغولئنئنگ یاساوئنی اؤز حالئپاسی حاساپلانلئغئنی هم یادلاماغمئز گرک. اوُنونگ حودایا موناجات ادیپ، اوُندان هارای ایسلأپ، گوّنأسینینگ گِچیلمِگنی سوُراپ دؤره دن «یا ذوالجلالئم»، « یاغمئر یاغدئر سوُلطانئم»، « گوّنأهیم گوّذشت ایله!» دیین شئغئرلارئنگ مانئسئنئنگ، ماضمونئنئنگ بیله کی صوُپی شاهئرلارئنگ ذیکرده آیدئلیان غازاللاری بیلن اؤرأن غوُلای غاتناشئقدادئغی گؤروّنیأر. مونی شاهئرئنگ:

یا یاراداان قادئر،قودراتلی جپبار،
آرماندا غوُیماغئل،یا ذوالجلالئم.
نفسیمینگ رایئندا،کرملی غاپبار،
پرماندا غوُیماغئل، یا ذوالجلالئم.!
ماغتئمغولی،شر هم بوُلسا شانئمدا،
حایرا دؤندِر، آرمان غوُیما جانئمدا،
آووال ـ آخئر، دوست ـ دوشمانئنگ یانئندا،
شرمنده غوُیماغئل، یا ذوالجلالئم.

ـ دیین سطیرلرینده شاهئر اؤزوّنینگ نفسینگ غولی بولمازلئغئنی، گؤونوّندأکی بار شِر ایشلرینی حایرا دؤندرمه گینی، دوُست ـ دوشمانئنگ یانئندا شرمنده، ماسغارا اتمِزلیگینی دیلأپ، حاقا یوّزلِنیأر. ماغتئمغولئنئنگ:

ای کریم کارسان، گوّنأهیم،گوّذشت ایله!
ای رحیم چاره ساز، گوّنأهیم گوّذشت ایله!
اِرمه سه کرم سندن، گیتدی اغتئیار مندن،
جورمئم چئقاردئم چِندن، گوّنأهیم گوّذشت ایله!

ـ دیین سطیرلری حاقئقی صوُپئلارئنگ سسی یالی بوُلوپ اشیدیلیأر.

گؤرنوّشی یالی توّرکمن حالق دؤره دیجیلیگینینگ هر بیر نوسغاسئنئنگ آنگئرسئندا آتا ـ بابالارمئزئنگ اثنانان، اویان دینی اثنانچلارئنئنگ ساقلانئپ غالاندئغئنا آزدا ـ کأنده گؤز یتیرمک بوُلیار. ذیکر بیلن باغلی شو یرده حالق دؤره دیجیلیگینینگ "کوّشت دِپدی" گؤرنوّشی بارادا هم غئسغاجا آیدساق، حاص یرلیکلی بوُلسا گرک. کوّشت دپدی قادئمی نوسغالارئنگ بیری بوُلماق بیلن ، دؤرأن گوّنوّندن باشلاپ، شو گوّنکی گوّنه چنلی دوّرلی دؤووّرلری باشدان گچیریپدیر. بیله کی حالقی اثرلردن تپاووتلئلئقدا، کوّشت دپدی آیدئم و تانس حرکتلری بیلن یرینه یتیریلیأر. مونونگ اساسی سبأبینی، کوّشت دپدینینگ اؤز گؤزباشئنی قادئمی صدورلاری اؤزوّنه سینگدیرن ذیکردن آلئپ غایدیاندئغی بیلن دوّشوّندیرمک بوُلار. اوُنونگ آدئنئنگ گلیپ چئقئشی هم، اساسان، پوُرحانچئلئق حرکتلریندن اوغور آلیار. بو بارادا گچیرلن کأبیر دِرنگوّلرده اوُنونگ آدئنئنگ «کوّش (ت)» قوُوماق مانئسئندا و «دپمه» دیین غوُشما سؤزدن عمه له گلندیگی نئغتالیار. دوُغرودان هم، گؤزباشئنی قادئمدان آلئپ غایدیان ذیکرده یرینه یتیریلیأن حرکتلر درویشلرینگ، ایشانلارئنگ، شاهئرلارئنگ سئرقاوی ساغالتماق اوّچین، آیاقلارئنی یره تارپئلدادئپ اوروپ یر دِپمکلری، سازلاشئقلی سسلر بیلن آللانی، اؤولییأنی، روحلاری چاغئرئپ اوُلاردان مِدد دیلأپ، نأساغئنگ دردینی اوُنگا کِسِل یوُقوشدئرلان جئنلاری «کوّش ـ کوّش، هوّشت ـ هوّشت، کوّشت ـ کوّشت» دییپ قوُوماقلارئندان «کوّشت دپمک» سؤزوّنینگ گلیپ چئقاندئغئنی چاقلاماق بوُلیار. بو بارادا حالق دؤره دیجیلیگینی اؤوره نیجی ب. ولییو هم اؤز ایشینده «حالق دؤره دیجیلیگینینگ کوّشت دپدی گؤرنوّشی ذیکرینگ اساسئندا دؤرأپدیر» دیین پیکیری اؤنگه سوّریأر.

حالق دؤره دیجیلیگینینگ هایسی گؤرنوّشینی آلئپ گؤرسنگ هم، اوُندا حالقئنگ تارئحنئنگ دوّرلی دؤووّرونینگ مده نیِتِینینگ ائزلارنی گؤرمک بوُلیار.

گوّل جمال غومماووا

توّرکمنیستانئنگ عئلئملار آکادمییاسئنئنگ ماغتئمغولی آدئنداقی دیل و ادە بییات اینستیتوتینینگ اولی عئلمی ایشگأری

آلنان چشمه:

غاراغوم ژورنالی ۶،۲۰۱۳

تاغی پورمند

آی دوُغسا آیا باقار
یوّرِکلرده اوُت یاقار
آی تک هینأرلی غئزلار
باسلئغا داراق قاقار

آی تِرک-أ گوّن تِرک
بیزدن سیزه کیم گِرک
دییپ اوُیناساق غئزلار
شوُندا آچئلار یوّرِک

لأله چالایلئنگ غئزلار
لیلی بوُلایلئنگ غئزلار
آی جمال تک سوُنانی
آرا آلایلئنگ غئرلار

دایی- مئنگ سوُنا غئزی
توُیا چاغئردی بیزی
کؤمه لک تاپجاق بوُلوپ
آیلاندئق صحرا دوّزی

چؤل صحرامیز یاز بوُلدی
توُی توتولئپ ساز بوُلدی

یالدئراق یئلدئز دوُغوپ
یازئنگ عؤمری آز بوُلدی

کوّشت دپدیم گؤنگه بؤکدوّم
غازال بارئنی سؤکدوّم

آرمان غالمادی جاندا
یوّرِک دویغئمی دؤکدوّم

ذیکیر چِکدیک یِر دپدیک
یوّرِکده ایمان اکدیک

باشلیق غازال اوُقئدی
شادلئقدان گؤنگه بؤکدوّک

بارایلئنگ-آ بارایلئنگ
توُی میلیسی غورایلئنگ
بیله غوشاق باغلایلئنگ
خذمات ادیپ دورایلئنگ

یاغئش یاغسا اوُت چئقار
طوپان تورسا اؤی یئقار
یازگلدی آدلی باللئم
آولاق غوزئنی باقار

آتا مینیپ آتلاندئم
آت اوّستوّنده بادلاندئم
ساوئق گؤروّپ هاوانی
اوّچمه گیمه غاتلاندئم

آتئمئزئنگ یالی بار
آیاغئنئنگ نعلی بار
مانگلایئندا آق تِگک
دِپِل آدلی حالی بار

آیاز اوُتی سوُلدیرار
اوّموّر اوُتی گوّلدیرر

چابغا یاغئش یاغایسا
سوو یاتاغی دوُلدورار

پئررئق بیر اوُینئنگ آدی
چوّرروّک آیاغئنگ بادی
قاچا اوروش بوُلمالی
اوُل اوُیونلانگ بونیادی

دانگ آتدی یئلدئز اؤچدی
یاز بوُلدی مالدار گؤچدی
چاروالارئنگ اوّستوّندن
بیر حاطار دورنا گچدی

گؤنگده یئلدئز پاقراشار
چؤلده بایغوش چوُقراشار
گوّر جنگنگلینگ ایچینده
حایوانلار هم هوُقراشار

دامجالار

غئسغاجا حکایالار

(یوّرِگ دویغولار)

هادی خرمالی

۱- اوتانما ، بوُلی بیر اربتلر بیلن یوُلداش ، بوگوّن اوّستم بوُلوپ دوران ماحالی دئر اربتلرینگ.

۲- کأبیریسینینگ جوّبسی گینگ غارنی اولی، ایشتأسی آچئق، یؤنه ولیم پیکری کلته و کوّتدک غالایشئنا منأ حایران.

۳-اوُبانگ بوُشاب دئر عاقئللئلاردن. بوُلاغاسادا عاقئللی، چؤکوّپ یانئپ، چئقئپ دئر یاتدان. اُوندا اؤسوّپ دیر عاقئلسئز آقماق، شیله اوُبادا آقماق یاش اولی بولسا، براغاجاق حؤکمی، یاقئپ توتار ایندی دوُغاغاجاق عاقئللئنی.

۴-اوُن گزگ ایلینگ اوّچین آخ چکدینگ، اوُن گزگ یوُلونگ اوّچین آخ چکدینگ، ساچ، ساقغال آغارئپ دئر، بیر گزگده اؤزوّنگ اوّچین آخ چک.

۵-دوُستونگا ، کأن بگنمه ، کأن غئنانما دیدیلر. من هم بیلدیم ، یئقلسامدا ، غئنانجاق یوُق ، دیکلِسِمده ، بگنجک یوُق، شوُندا بیلدیم دوّنیا دورسون دوُست دورسون.

۶- آق اون سپیأن انأنینگ الیندن اوُغشا، آق باغت دیله یأندیر سنگ آرزووّلانگا.

۷- اؤز خئیالئنا، اوتانیاردی اگین باشئنا، اؤزوّنده کِسه کینینگ یاشایئشئنی بوُلماق ،آنگری باش اؤسمک دییأن ماحالی، تأزه بیلدیم اِنم پاخئرئنگ یوّرگ دویغوسئنی.

۸- آتام سارالدی، انم سوُلدی ، یؤنه هر نأمه بوُلسادا، توّرکمن من ، توّرکمن من دییپ یاشاپ گچدیلر

۹- گلینیم ، چای برنده، آتامئنگ جایئنی توتاندئغمی بیلدیم.

۱۰- یانئمدان اؤیله نن ییگیت ،تأزه گلین بیلن ال غاوشیرئپ گچدیلر، خدایا یالبارئپ دوُغا اتدیم شو غاوئشماق آصلا چؤزیلمه سین.

۱۱- اوُغوزحاندان ، فراغی یا، ساناساسنگ بایلئنگنگی ، شوُندا بیلرسینگ توّرکمِنِم من توّرکمِنِم دییپ سایرایان سازئنگ یوُقئملی هِنگینی.

۱۲- (استاد نازجان نیازی اوّچین)

اوستادئنگ یئلجئرئپ گوّلشوّنی گؤردوّم. شوُندا اؤز ایچیمی کبلتدیم: اوُل ایل اوّچین اِکدی و شیله اوُردی.

۱۳-یوّزی سارالئپ سوُلوپدی، گوّلمکده یادئندان چئقئپدی. شو گوّن شوُدا گوّلدی ، شوُندا بیلدیم یازئنگ گلن دیگینی.

۱۴- اجه سینیگ یوّزوّنه اوراندا، اجه سی زاد دیمأنی بیر بورچدا بورولجئپ اوُتوردی، بو اوُتورماق یوّز گپدن ـ ده اوُنگا بتررأکدی.

۱۵-اوُغلی تلویزیونینگ اؤنگوّنده غئشارئپ یاتاندا، آتاسئنئنگ یادئنا دوّشدی ،سئلاماقدا اوّیدگأنینی.

۱۶-گلینینگ بیر کناردا ساقئچ چینأننی گؤروّپ ، غایئن آتاسی اوتانجئنا اوُل اؤیه گیتدی.

۱۷-یان تیلفونئنا دوُغانئندان سارغئتجئق گلدی، آچئپ اوُقادی. اجم آیرئلدی، ساغات ۱۰ دا نمازی، اؤزوّنگی یِتیر. اوُتورشئغئنگ آراسئندا یادئنا دوّشدی ، گؤرسه ساغات ۱۲بوُلوپدئر.

۱۸-سیل بیلن بوُلان بوّیروق، اوُباچئلار بگنجینه، تأزه اؤیلره گؤچمه لی بوُلدولر، غارری عایا ل اؤز أرینینگ الیندن توتوپ آیتدی : تور نأمه اوُتئرسئنگ؟

غارری أری باشئن بولاپ آیتدی: هی یادئنگا دوّشیأرمی؟

- هاوا، همه سی یادئمدا، همه سینی سیل أکیتدی، تورگیدیلی!

۱۹-غازاقلار غازاقیستانا گؤچمه لی بوُلدولار، غازاق غئز شیشأنگ آرقاسئندان غازاق اوُغلانا اِل بولایلادی، غازاق اوُغلان گؤزوّندن یاش آقدئرئپ ال بولایلادی ، سوُنگ قاهار بیلن آیتدی، لأنت بوُلسون سانگا آیرالئق.